

ROZSUDEK TRIBUNÁLU (osmého senátu)

3. února 2011 *

Ve věci T-584/08,

Cantiere navale De Poli SpA, se sídlem v Benátkách (Itálie), původně zastoupená
A. Abatem a R. Longanesi Cattanim, dále A. Abatem a A. Franchim, advokáty,

žalobkyně,

proti

Evropské komisi, zastoupené E. Righini, C. Urraca Caviedesem a V. Di Buccim, jako
zmocněnci,

žalované,

* Jednací jazyk: italština.

jejímž předmětem je návrh na zrušení rozhodnutí Komise 2010/38/ES ze dne 21. října 2008 o státní podpoře C 20/08 (ex N 62/08), kterou Itálie zamýšlí poskytnout na základě změny režimu podpor N 59/04 týkajícího se dočasného obranného mechanismu pro stavbu lodí (Úř. věst. 2010, L 17, s. 50),

TRIBUNÁL (osmý senát),

ve složení M. E. Martins Ribeiro, předseda, S. Papasavvas a N. Wahl (zpravodaj),
soudci,

vedoucí soudní kanceláře: N. Rosner, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 16. června 2010,

vydává tento

Rozsudek

Právní rámec

- ¹ Článek 1 nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku [88 ES] (Úř. věst. L 83, s. 1; Zvl. vyd. 08/01, s. 339), stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

[...]

b) „existující podporou“:

- i) [...] všechny podpory existující v příslušných členských státech před vstupem Smlouvy v platnost, to znamená režimy podpor a jednotlivé podpory, které byly zavedeny před vstupem Smlouvy v platnost a zůstávají použitelné i po něm;
- ii) schválená podpora, což znamená režimy podpory a jednotlivé podpory schválené Komisí nebo Radou;

[...]

- v) podpora, která se považuje za existující podporu, protože v době, kdy začala být uskutečňována, nevytvářela podporu a poté se stala podporou následkem vývoje společného trhu bez toho, že by byla členským státem pozměněna. Pokud se některá opatření stala podporou [následkem] liberalizace činnosti právem Společenství, taková opatření nebudou považována za existující podporu po datu stanoveném pro liberalizaci;

c) „novou podporou“: každá podpora, což znamená režimy podpory a jednotlivou podporu, která není existující podporou, včetně změn existující podpory;

[...]“

- 2 Nařízení Komise (ES) č. 794/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se provádí nařízení č. 659/1999 (Úř. věst. L 140, s. 1; Zvl. vyd. 08/04, s. 3), stanoví v čl. 4 odst. 1 následující:

„Pro účely čl. 1 [písm.] c) nařízení [...] č. 659/1999 se změnou stávající podpory rozumí jakákoli změna kromě úprav čistě formálního či administrativního charakteru, která nemůže ovlivnit hodnocení slučitelnosti opatření se společným trhem. Zvýšení původního rozpočtu stávajícího režimu podpor maximálně o 20 % se však nepovažuje za změnu stávající podpory.“

- 3 Na základě čl. 87 odst. 3 písm. e) ES Rada přijala nařízení (ES) č. 1177/2002 ze dne 27. června 2002 o dočasném obranném mechanismu pro stavbu lodí (Úř. věst. L 172, s. 1; Zvl. vyd. 13/29, s. 485). Uvedené nařízení schválilo tento mechanismus za účelem podpory loděnicím Společenství, které utrpěly vážnou újmu kvůli nekalé hospodářské soutěži loděnic, které se nacházejí v Koreji (bod 3 odůvodnění). Článek 2 odst. 2 a 3 tohoto nařízení uvedl, že přímé podpory ve prospěch určitých smluv na stavbu lodí mohou být považovány za slučitelné se společným trhem, pokud tyto podpory nepřesahují 6 % smluvní ceny a pokud segment relevantního trhu utrpěl vážnou újmu kvůli nekalé korejské hospodářské soutěži.

- 4 Článek 3 nařízení č. 1177/2002 podmiňuje poskytnutí podpory jejím oznámením Komisi podle článku 88 ES, která musí přezkoumat a přijmout rozhodnutí o této podpoře v souladu s nařízením č. 659/1999.

- 5 Článek 2 odst. 4, jakož i články 4 a 5 nařízení č. 1177/2002 zní následovně:

„Článek 2

[...]

4. Toto nařízení se nepoužije na žádnou loď dodanou po více než třech rocích ode dne podepsání konečné smlouvy. Komise však může prodloužit tříletou dodací lhůtu, pokud to uzná za zdůvodněné technickou složitostí dotyčného projektu stavby lodi nebo prodleními způsobenými neočekávanými, podstatnými a zdůvodnitelnými narušeními pracovního programu loděnice v důsledku výjimečných okolností nepředvídatelných a neovlivnitelných tímto podnikem.

[...]

Článek 4

Toto nařízení se použije na konečné smlouvy podepsané od vstupu tohoto nařízení v platnost až do konce jeho použitelnosti, s výjimkou konečných smluv podepsaných před tím, než Společenství oznámí v *Úředním věstníku Evropských společenství*, že zahájilo řízení o urovnání sporu s Koreou tím, že požádalo o konzultace v souladu s Ujednáním o pravidlech a řízení při řešení sporů Světové obchodní organizace, a konečných smluv podepsaných jeden nebo více měsíců poté, co Komise v *Úředním věstníku Evropských společenství* oznámí, že tato řízení o urovnání sporů jsou ukončena nebo pozastavena z toho důvodu, že se Komise domnívá, že dohodnutý zápis byl účinně proveden.

Článek 5

Toto nařízení vstupuje v platnost prvním dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropských společenství* a jeho použitelnost končí dnem 31. března 2004.

[...]“

- 6 Nařízením Rady (ES) č. 502/2004 ze dne 11. března 2004, kterým se mění nařízení (ES) č. 1177/2002 (Úř. věst. L 81, s. 6; Zvl. vyd. 13/34, s. 33), bylo skončení platnosti nařízení č. 1177/2002 stanovené v článku 5 uvedeného nařízení odloženo na 31. března 2005.

Skutečnosti předcházející sporu

- 7 Žalobkyně, společnost Cantiere navale De Poli SpA, provozuje loděnici nacházející se v Benátkách (Itálie).
- 8 Dne 15. ledna 2004 oznámila Italská republika režim podpor, v jehož rámci zamýšlela použít nařízení č. 1177/2002 na základě čl. 4 odst. 153 legge n° 350 su disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2004) [zákon č. 350 o sestavení ročního a víceletého státního rozpočtu (finanční zákon na rok 2004)] ze dne 24. prosince 2003 (běžný doplněk GURI č. 299 ze dne 27. prosince 2003, dále jen „zákon č. 350/2003“), který stanovil následující:

„Za účelem použití [nařízení č. 1177/2002] je na rok 2004 poskytnuta částka 10 milionů eur. Nařízení ministerstva infrastruktury a dopravy stanoví podmínky poskytnutí podpory. Účinnost ustanovení tohoto bodu podléhá v souladu s čl. 88 odst. 3 [ES] předchozímu schválení [Komise].“

- 9 Rozhodnutím ze dne 19. května 2004 o režimu podpor N 59/2004 týkajícím se dočasného obranného mechanismu pro stavbu lodí, oznámeném pod číslem K(2004) 1807 (dále jen „rozhodnutí o schválení z roku 2004“), Komise schválila oznámený

režim a měla za to, že je v souladu s ustanoveními nařízení č. 1177/2002 a slučitelný se společným trhem (dále jen „režim z roku 2004“).

- 10 Jelikož se Italská republika domnívala, že původní podpora ve výši 10 milionů eur nepostačuje k pokrytí všech žádostí o podpory podaných před skončením platnosti nařízení č. 1177/2002, ve znění nařízení č. 502/2004, oznámila dne 1. února 2008 Komisi, že na základě čl. 2 odst. 206 legge n° 244 su disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2008) [zákon č. 244 o sestavení ročního a víceletého státního rozpočtu (finanční zákon na rok 2008)] ze dne 24. prosince 2007 (běžný doplněk GURI č. 300 ze dne 28. prosince 2007), dále jen „zákon č. 244/2007“ zamýšlí poskytnout dalších 10 milionů eur do rozpočtu režimu z roku 2004 (dále jen „oznámené opatření“).
- 11 Dopisem ze dne 30. dubna 2008 informovala Komise Italskou republiku o svém rozhodnutí zahájit vůči ní řízení podle čl. 88 odst. 2 ES, pokud jde o oznámené opatření. Rozhodnutí zahájit řízení bylo mimo jiné zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie* (Úř. věst. 2008, C 140, s. 20). Komise vyzvala všechny zúčastněné strany, aby předložily své připomínky ve lhůtě jednoho měsíce ode dne zveřejnění. Dopisem ze dne 12. září 2008 předložila žalobkyně své připomínky, které Komise nezohlednila, jelikož měla za to, že byly předloženy opožděně.
- 12 Dne 21. října 2008 přijala Komise rozhodnutí 2010/38/ES o státní podpoře C 20/08 (ex N 62/08), kterou Itálie zamýšlí poskytnout na základě změny režimu podpor N 59/04 týkajícího se dočasného obranného mechanismu pro stavbu lodí (Úř. věst. 2010, L 17, s. 50) (dále jen „napadené rozhodnutí“), jehož článek 1 stanoví:

„Státní podpora, kterou Itálie zamýšlí poskytnout na základě změny režimu podpor N 59/04 týkajícího se dočasného obranného mechanismu ve prospěch stavby lodí a která znamená zvýšení rozpočtu režimu [z roku 2004] o 10 milionů [eur], je neslučitelná se společným trhem.

Uvedená podpora tedy nemůže být provedena.“

- 13 V napadeném rozhodnutí měla Komise za to, že oznámené opatření představuje novou podporu ve smyslu čl. 1 písm. c) nařízení č. 659/1999 a článku 4 nařízení č. 794/2004 a že tuto podporu nelze považovat za slučitelnou se společným trhem, jelikož nařízení č. 1177/2004 již neplatí, a nemůže tedy sloužit jako právní základ pro posouzení oznámeného opatření. Komise rovněž upřesnila, že uvedené opatření nelze považovat za slučitelné se společným trhem podle pokynů ke státním podporám na stavbu lodí (Úř. věst. 2003, C 317, s. 11) a že se ani nezdá být slučitelné se společným trhem podle jakéhokoli jiného právního ustanovení použitelného v oblasti státních podpor.
- 14 Komise krom toho uvedla, že následně po vstupu nařízení č. 1177/2002 v platnost, předložila Korejská republika orgánu pro řešení sporů (dále jen „OŘS“) Světové obchodní organizace (dále jen „WTO“) otázku, zda je uvedené nařízení legální s ohledem na pravidla WTO. Dne 22. dubna 2005 zveřejnila skupina odborníků, kterou založil OŘS, zprávu, v níž dospěla k závěru, že nařízení č. 1177/2002 a různé vnitrostátní režimy provádějící toto nařízení – existující v době, kdy Korejská republika zahájila spor s WTO – porušovaly některá pravidla posledně uvedené organizace. Dne 20. června 2005 přijal OŘS zprávu skupiny odborníků, která Společenství doporučila uvést v soulad nařízení č. 1177/2002 a vnitrostátní režimy, které jej používají, s povinnostmi, které pro něj vyplývají z dohod přijatých v rámci WTO.

Řízení a návrhová žádání účastnic řízení

- 15 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 30. prosince 2008 podala žalobkyně projednávanou žalobu.
- 16 Navrhuje, aby Tribunál:
 - zrušil napadené rozhodnutí;
 - uložil Komisi náhradu nákladů řízení.
- 17 Komise navrhuje, aby Tribunál:
 - zamítl žalobu;
 - uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení.
- 18 Na základě zprávy soudce zpravodaje Tribunál (osmý senát) rozhodl zahájit ústní část řízení a v rámci organizačních procesních opatření stanovených v článku 64 jednacího řádu vyzval účastnice řízení, aby se vyjádřily k vhodnosti spojení projednávané věci s věcí T-3/09, v níž Italská republika podala žalobu se stejným předmětem. Po přijetí vyjádření účastnic řízení, které nevznesly žádnou námitku, byly tyto věci spojeny usnesením předsedy osmého senátu ze dne 2. června 2010 pro účely ústní části řízení v souladu s článkem 50 jednacího řádu.

- 19 Řeči účastnic řízení a odpovědi na otázky Tribunálu byly vyslechnuty na jednání konaném dne 16. června 2010.

Právní otázky

- 20 Na podporu své žaloby uplatňuje žalobkyně pět žalobních důvodů vycházejících z porušení nařízení č. 1177/2002, nesprávného posouzení oznámeného opatření, neexistujícího významu doporučení OŘS ze dne 20. června 2005, porušení článku 253 ES a porušení zásad řádné správy, kontradiktornosti a z nedodržení práva na obhajobu.

K prvnímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z porušení nařízení č. 1177/2002, článku 253 ES a zásad rovného zacházení a ochrany legitimního očekávání

Argumenty účastnic řízení

- 21 V rámci tohoto žalobního důvodu žalobkyně uvádí, že Komise porušila zásady upravující časovou působnost právní normy. Komise zaměnila dobu, kdy nařízení č. 1177/2002 bylo platné, s dobou, kdy bylo uvedené nařízení použitelné. Komise totiž musela toto nařízení použít na situace existující přede dnem skončení platnosti tohoto nařízení, a to dnem 31. března 2005 v rozsahu, v němž tyto situace nastaly z právního hlediska v době, kdy nařízení č. 1177/2002 bylo platné. V této souvislosti

žalobkyně uvádí, že bod 34 odůvodnění napadeného rozhodnutí je nedostatečně odůvodněn. Žalobkyně rovněž odkazuje na článek 4 nařízení č. 1177/2002 a rozhodnutí Komise K (2008) 4356 ze dne 8. srpna 2008 o podporách N 68/2008 a N 69/2008 – Itálie (prodloužení lhůty tří let pro dodání tankerů vyrobených v loděnici Giacalone), v němž Komise použila nařízení č. 1177/2002 po 31. březnu 2005.

- 22 Krom toho žalobkyně uvádí, že Komise v napadeném rozhodnutí porušila zásadu rovného zacházení, jelikož podniky, které neměly možnost využít režimu podpor, na který se vztahuje toto rozhodnutí, uzavřely své smlouvy o prodeji ve stejném hospodářském a právním kontextu, tedy před 31. březnem 2005, aby čelily nekalé korejské hospodářské soutěži, jako podniky, které využily režimu podpor následně po rozhodnutí o schválení z roku 2004. Jediný rozdíl mezi těmito subjekty spočívá v tom, že italská vláda provedla kvůli rozpočtovým požadavkům po 31. březnu 2005 refinancování režimu z roku 2004.
- 23 Komise rovněž porušila zásadu ochrany legitimního očekávání tím, že se svévolně domnívala, že oznámené opatření jí bylo oznámeno opožděně. Jelikož nařízení č. 1177/2002 neobsahovalo žádnou lhůtu, v níž musela být provedena oznámení o opatřeních podpory a vzhledem ke skutečnosti, že žalobkyně uzavřela před 31. březnem 2005 smlouvy, které splňovaly hmotněprávní podmínky stanovené uvedeným nařízením, Komise nemohla odmítnout schválení oznámeného opatření, aniž ohrozila legitimní očekávání žalobkyně.
- 24 Žalobkyně rovněž uvádí, že Komise nesdělila, jak uvést do souladu uskutečnění cílů nařízení č. 1177/2002 se skutečností, že italská vláda nemůže z hmotněprávního hlediska oznámit ve stejný den, kdy skončí platnost uvedeného nařízení, podpory

spojené se smlouvami, u nichž nevěděla, kdy budou uzavřeny a o nichž v důsledku toho nemohla vědět, jelikož nařízení č. 1177/2002 stanovilo právo uzavřít tyto smlouvy do 31. března 2005.

- 25 Žalobkyně krom toho uvádí, že ani systém kontroly státních podpor, který stanoví Smlouva, ani nařízení č. 1177/2002 nestanoví lhůtu, v níž musí být oznámení o opatřeních podpor podle čl. 88 odst. 3 ES provedena.
- 26 Podle zásady subsidiarity je totiž věcí pouze italských orgánů, aby stanovily den oznámení opatření podpory podle toho, zda znají rozpočet vyžadovaný pro použití nařízení č. 1177/2002, a s ohledem na obvykle stanovené rozpočtové postupy. Ukazuje se, že se Komise dopustila zjevně nesprávného posouzení, když zaměnila a považovala za shodný den skončení platnosti nařízení č. 1177/2002, tedy 31. března 2005, a lhůtu, kterou měly členské státy k dispozici pro stanovení financování režimu podpor.
- 27 Komise navrhuje, aby byl tento žalobní důvod zamítnut.

Závěry Tribunálu

- 28 Co se týče nejprve výtky, že bod 34 odůvodnění napadeného rozhodnutí je stižen nedostatkem odůvodnění, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury musí být odůvodnění vyžadované článkem 253 ES přizpůsobeno povaze dotčeného aktu a musejí z něho jasně a jednoznačně vyplývat úvahy orgánu, jenž akt vydal, tak aby se zúčastněné osoby mohly seznámit s důvody, které vedly k přijetí opatření, a příslušný soud mohl vykonávat svůj přezkum. Požadavek odůvodnění musí být posuzován v závislosti na okolnostech případu, zejména v závislosti na obsahu aktu, povaze

dovolávaných důvodů a zájmu, který mohou mít osoby, kterým je akt určen, nebo jiné osoby, kterých se akt bezprostředně a osobně dotýká, na získání vysvětlení. Není požadováno, aby odůvodnění vylíčko všechny relevantní skutkové a právní okolnosti, jelikož otázka, zda odůvodnění aktu splňuje požadavky článku 230 ES, musí být posuzována s ohledem nejen na jeho znění, ale také s ohledem na jeho kontext, jakož i s ohledem na všechna právní pravidla upravující dotčenou oblast (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 1. července 2008, Chronopost v. UFEX a další, C-341/06 P a C-342/06 P, Sb. rozh. s. I-4777, bod 88 a citovaná judikatura).

- 29 V projednávaném případě Komise vysvětlila v bodech 33 a 34 odůvodnění napadeného rozhodnutí, z jakých důvodů měla za to, že judikatura uplatněná italskou vládou není relevantní pro rozhodnutí otázky o legitimním očekávání italské vlády pokud jde o slučitelnost oznámeného opatření se společným trhem.
- 30 Odůvodnění, které údajně chybí, je uvedeno v bodech 11, 25 a 26 odůvodnění napadeného rozhodnutí, které obsahují uvedení důvodu, proč se Komise domnívala, že nařízení č. 1177/2002 není na oznámené opatření použitelné, a to z důvodu, že již nebylo platné.
- 31 Co se dále týče opodstatněnosti přístupu zaujatého Komisí, je nesporné, že v napadeném rozhodnutí Komise dospěla k závěru, že nařízení č. 1177/2002 nemůže sloužit jako právní základ pro posouzení oznámeného opatření, jelikož jeho platnost skončila 31. března 2005 (bod 11, 25 a 26 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 32 Co se týče časové působnosti právní normy v případě, kdy neexistují přechodná ustanovení, je nutno odlišit v projednávaném případě pravidla týkající se pravomoci od hmotněprávních pravidel.

- 33 Co se týče pravidel týkajících se pravomoci orgánů Evropské unie, z ustálené judikatury vyplývá, že ustanovení, které je právním základem aktu a které opravňuje orgán Unie k přijetí dotčeného aktu, musí být platné v okamžiku přijetí uvedeného aktu (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora ze dne 4. dubna 2000, Komise v. Rada, C-269/97, Recueil, s. I-2257, bod 45).
- 34 V projednávaném případě představuje článek 88 ES právní základ, který uděluje Komisi pravomoc přijmout rozhodnutí v oblasti státních podpor a který ji opravňuje nepřetržitě od roku 1968 rozhodovat o slučitelnosti opatření podpor se společným trhem s ohledem na článek 87 ES.
- 35 Pokud jde o hmotněprávní pravidla, od svého vstupu v platnost upravují všechny budoucí účinky situací, které nastaly v době platnosti dřívějších právních předpisů. V důsledku toho se hmotněprávní pravidla nepoužijí na účinky, které nastaly před jejich vstupem v platnost, ledaže byly splněny výjimečné podmínky použití se zpětnou účinností (viz v tomto smyslu rozsudky Soudního dvora ze dne 14. dubna 1970, Brock, 68/69, Recueil, s. 171, bod 6; ze dne 29. ledna 2002, Pokrzeptowicz-Meyer, C-162/00, Recueil, s. I-1049, bod 49, a ze dne 24. září 2002, Falck a Acciaierie di Bolzano v. Komise, C-74/00 P a C-75/00 P, Recueil, s. I-7869, bod 119; rozsudky Tribunálu ze dne 14. února 2007, Simões Dos Santos v. OHIM, T-435/04, Sb. VS s. I-A-2-61 a II-A-2-427, bod 100, a ze dne 12. září 2007, González y Díez v. Komise, T-25/04, Sb. rozh. s. II-3121, bod 70).
- 36 Co se týče oznámených a nevyplacených podpor v rámci unijního systému kontroly státních podpor, den, kdy nastanou účinky zamýšlené podpory, se shoduje s okamžikem, kdy Komise přijme rozhodnutí o slučitelnosti uvedené podpory se společným trhem. Pravidla, zásady a kritéria posouzení slučitelnosti státních podpor platná ke dni, kdy Komise přijme své rozhodnutí, mohou být totiž v zásadě považována za lépe přizpůsobená soutěžnímu kontextu (rozsudek Soudního dvora ze dne 11. prosince 2008, Komise v. Freistaat Sachsen, C-334/07 P, Sb. rozh. s. I-9465, body 50 až 53). To

je dáno tím, že dotčená podpora by vedla ke skutečným výhodám či nevýhodám na společném trhu teprve nejdříve v okamžiku, kdy Komise rozhodne, že ji schválí, či nikoli.

- 37 Naproti tomu pro podpory vyplacené protiprávně bez předchozího oznámení platí hmotněprávní normy, které byly platné v okamžiku, kdy byla podpora vyplacena, jelikož výhody a nevýhody plynoucí z takové podpory vznikly během období, v němž byla dotčená podpora vyplacena (rozsudek Tribunálu ze dne 15. dubna 2008, *SIDE v. Komise*, T-348/04, Sb. rozh. s. II-625, body 58 až 60).
- 38 Z toho vyplývá, že v projednávaném případě nelze Komisi vytýkat, že nepoužila nařízení č. 1177/2002, jelikož zamýšlená podpora byla oznámena a nebyla vyplacena. Skutečné výhody a nevýhody plynoucí z oznámeného opatření pro společný trh totiž nemohly vzniknout před přijetím napadeného rozhodnutí, které bylo přijato po dni skončení platnosti nařízení č. 1177/2002, a to 31. března 2005.
- 39 Argument, podle kterého článek 4 nařízení č. 1177/2002 stanovil, že se toto nařízení použije na smlouvy uzavřené před 31. březnem 2005, nevyvrací závěr, podle něhož nařízení č. 1177/2002 nebylo použitelné na oznámené opatření. Článek 4 nařízení č. 1177/2002, podobně jako článek 2 uvedeného nařízení, totiž uvádí hmotněprávní podmínky, které musí být splněny, aby Komise mohla podle tohoto nařízení přijmout rozhodnutí, kterým prohlašuje dotčenou podporu za slučitelnou se společným trhem. Časová působnost uvedeného nařízení je však upravena článkem 5 a zásadami stanovenými v bodech 33 až 36 výše.
- 40 Skutečnost, že okamžik určující použitelné hmotněprávní normy se shoduje, pokud jde o oznámenou a nevyplacenou podporu, s přijetím rozhodnutí Komise o slučitelnosti uvedené podpory, vede k tomu, že tento orgán může tím, že změní délku přezkumu oznámeného opatření podpory, způsobit použití hmotněprávní normy, která vstoupila v platnost po oznámení uvedeného opatření Komisi. Tento případ, který

ostatně v projednávaném případě nenastal, jelikož opatření jí bylo oznámeno po dni skončení platnosti nařízení č. 1177/2002, však nemůže odůvodnit výjimku ze zásady, podle níž nové hmotněprávní normy upravují od okamžiku svého vstupu v platnost všechny budoucí účinky situací, které nastaly v době platnosti dřívějších norem.

41 V tomto ohledu je třeba uvést, že možnost Komise rozhodnout se pro použití buď nové normy, nebo dřívější normy je omezena a vyvážena skutečností, že členské státy mají diskreční pravomoc, pokud jde o den, kdy oznámí opatření podpory, a rovněž tím, že článek 4 nařízení č. 659/1999 vyzývá podle zásady řádné správy Komisi, aby postupovala s řádnou péčí (viz v tomto smyslu a obdobně rozsudek Tribunálu ze dne 18. listopadu 2004, *Ferriere Nord v. Komise*, T-176/01, Sb. rozh. s. II-3931, bod 62 a citovaná judikatura).

42 Skutečnost, že členské státy musely, aby se na ně použilo nařízení č. 1177/2002, oznámit zamýšlená opatření podpor před skončením platnosti uvedeného nařízení a před tím, než byly podepsány všechny smlouvy splňující požadavky pro poskytnutí podpor, nemůže zpochybnit použití zásad, které upravují časovou působnost hmotněprávních norem na unijní systém kontroly státních podpor. Systému předcházející kontroly státních podpor je totiž inherentní, že oznámení musí nezbytně obsahovat odhady celkových částek zamýšlených podpor. To platí zejména tehdy, pokud jde o opatření, které se týká provozních podpor, jako jsou podpory dotčené v projednávaném případě.

43 Krom toho tvrzení, podle něhož Komise použila nařízení č. 1177/2002 po 31. březnu 2005, aby schválila žádost o prodloužení dodací lhůty, rovněž nevyvrací závěr, že nařízení č. 1177/2002 nebylo na oznámené opatření použitelné. Je třeba zdůraznit, že Tribunál není v žádném případě vázán výkladem a použitím právní normy Komisí.

Dále je třeba konstatovat, že rozhodnutí, na které žalobkyně odkazuje (viz bod 21 výše), se na rozdíl od rozhodnutí dotčeného v projednávaném případě týká situace, jejíž právní rámec byl definitivně stanoven před 31. březnem 2005, a to na základě rozhodnutí o schválení z roku 2004.

⁴⁴ Pokud jde o argument vycházející z porušení zásady rovného zacházení, je třeba zdůraznit, že je zjevně nepodložený. Skutečnost, že nařízení č. 1177/2002 se nepoužije na oznámené opatření, totiž nevyplývá z výkonu posuzovací pravomoci. Důvod, proč ve vztahu ke smlouvám, kterých se týká oznámené opatření, nebyly poskytnuty podpory podle nařízení č. 1177/2002, tedy souvisí pouze s dočasnou povahou tohoto nařízení a skutečností, že Italská republika neoznámila dotčené opatření, takže Komise mohla přijmout rozhodnutí před skončením platnosti uvedeného nařízení.

⁴⁵ Co se týče tvrzení žalobkyně, že Komise porušila zásadu ochrany legitimního očekávání, je třeba konstatovat, že nařízení č. 1177/2002 neobsahuje ani ustanovení, které zbavuje členské státy jejich povinnosti oznámení podle č. 88 odst. 3 ES, ani ustanovení, která mění definici pojmů s tím souvisejících, jako je pojem „změna existující podpory“. Naopak toto nařízení podmiňuje své použití dodržením ustanovení článku 88 ES a nařízení č. 659/1999. Rozhodnutí o schválení z roku 2004, které je založeno na nařízení č. 1177/2002, tedy nemohlo nijak založit legitimní očekávání, které by šlo nad rámec toho, co bylo výslovně uvedeno v uvedeném rozhodnutí, a to schválení uděleného Italské republice poskytnout podpory v celkové výši 10 milionů eur.

⁴⁶ Vzhledem k výše uvedenému a jelikož neexistují přechodná ustanovení rozšiřující časovou působnost nařízení č. 1177/2002, je třeba zamítnout první žalobní důvod v plném rozsahu.

Ke druhému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z nesprávného posouzení oznámeného opatření

Argumenty účastnic řízení

- ⁴⁷ Žalobkyně zaprvé uvádí, že Komise neměla pravomoc přezkoumat slučitelnost oznámeného opatření se společným trhem, jelikož tento požadavek slučitelnosti nebyl v nařízení č. 1177/2002 stanoven. Toto nařízení vyplývá podle ní totiž z naléhavé situace existující na trhu, která spadá podle čl. 87 odst. 3 písm. e) ES pouze do pravomoci Rady.
- ⁴⁸ V tomto ohledu tvrdí, že úloha Komise při posouzení slučitelnosti opatření podpor s ohledem na odchylný režim zavedený Radou podle čl. 87 odst. 3 písm. e) ES je omezena na šetření, zda byly dodrženy podmínky stanovené Radou, jak je tomu v projednávaném případě.
- ⁴⁹ Žalobkyně zadruhé tvrdí, že Komise nesprávně vycházela z čl. 4 odst. 2 nařízení č. 794/2004 za účelem přijetí závěru, že oznámené opatření je novou podporou. V tomto ohledu tvrdí, že nařízení č. 1177/2002 je normou vyšší právní síly než nařízení č. 794/2004. Posledně uvedené tedy nemůže omezit použití nařízení č. 1177/2002, a naopak nařízení č. 794/2004 musí být vykládáno ve světle účelu nařízení č. 1177/2002, a to pomoci evropským loděnicím, které jsou ohroženy korejskou nekalou hospodářskou soutěží.
- ⁵⁰ Zatřetí žalobkyně zpochybňuje opodstatněnost důvodu uvedeného v bodě 23 odůvodnění napadeného rozhodnutí, podle něhož „zvýšení rozpočtu schváleného režimu

(kromě drobných zvýšení nepřesahujících 20 %) mají nevyhnutelně vliv na hospodářskou soutěž, protože členskému státu umožňují poskytnout podporu vyšší, než byla původně schválena“. Podle ní oznámené opatření nemohlo mít dopad na hospodářskou soutěž, jelikož k takovému dopadu došlo předtím, když hospodářské subjekty následně po přijetí nařízení č. 1177/2002 uzavřely do roku 2005 smlouvy o plavidlech.

51 Podle žalobkyně skutečnost, že mohly korejské loděnice utrpět újmu, je irelevantní, jelikož tato skutečnost představuje přesně účel nařízení č. 1177/2002. Navíc oznámené opatření neznamenalo skutečné zvýšení rozpočtu „existující podpory“, jelikož na smlouvy dotčené oznámeným opatřením se nikdy dotčený režim podpor nevztahoval.

52 Žalobkyně začtvrté uvádí, že refinancování provedené italskou vládou, tj. oznámené opatření, je třeba považovat za přímý důsledek nařízení č. 502/2004, kterým byla prodloužena použitelnost nařízení č. 1177/2002 a vyvolána potřeba refinancování. Bylo by tedy nesprávné považovat oznámené opatření za nový režim, který se odlišuje od režimu, který je předmětem rozhodnutí o schválení z roku 2004.

53 Komise tyto argumenty žalobkyně odmítá.

54 Co se týče argumentu žalobkyně, podle něhož oznámené opatření nemohlo mít dopad na hospodářskou soutěž, Komise se dovolává jeho nepřípustnosti. Podle Komise žaloba uplatňuje porušení čl. 4 odst. 2 písm. a) nařízení č. 794/2004, zatímco v replice je kritizována skutečnost, že neexistovalo nebezpečí dopadu na hospodářskou soutěž,

a v důsledku toho nebyl splněn jeden z požadavků čl. 87 odst. 1 ES. Jedná se tedy o nový žalobní důvod, který nesplňuje podmínky ustanovení čl. 44 odst. 1 písm. c) ve vzájemném spojení s čl. 48 odst. 2 jednacího řádu.

Závěry Tribunálu

- ⁵⁵ Úvodem je třeba zamítnout námitku nepřipustnosti vznesenou Komisí. Ačkoli žalobkyně na podporu tohoto žalobního důvodu v žalobě zejména tvrdila, že z hierarchie dotčených norem vyplývá, že čl. 4 odst. 2 nařízení č. 794/2004 se nemohl použít na oznámené opatření, předložila rovněž argument, podle něhož oznámené opatření nemohlo změnit podmínky hospodářské soutěže.
- ⁵⁶ Z toho vyplývá, že všechny argumenty vznesené žalobkyní v rámci tohoto žalobního důvodu je třeba prohlásit za přípustné.
- ⁵⁷ Co se týče opodstatněnosti žalobního důvodu, je třeba bez dalšího odmítnout tvrzení, podle něhož nařízení č. 1177/2002 zbavilo Komise pravomoci přezkoumat slučitelnost oznámeného opatření se společným trhem.
- ⁵⁸ Zprvée pravomoc, kterou má Komise v tomto ohledu, je zakotvena Smlouvou o ES a nemůže být zpochybněna nařízením.

- 59 Zadruhé, jak bylo konstatováno v rámci přezkumu prvního žalobního důvodu, nařízení č. 1177/2002 se na oznámené opatření nevztahovalo.
- 60 Zatřetí, i kdyby se nařízení č. 1177/2002 vztahovalo na oznámené opatření, je třeba zdůraznit, že nařízení č. 1177/2002 je založeno na čl. 87 odst. 3 písm. e) ES. V důsledku toho podpory, na něž se vztahuje, představují pouze kategorii podpor, které „mohou být považovány za slučitelné se společným trhem“. Článek 2 odst. 1 nařízení č. 1177/2002 ostatně obsahuje přesně toto znění.
- 61 I když takové podpory tedy mohou být považovány za slučitelné se společným trhem, nevyplyvá z toho, že jimi nezbytně jsou (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora ze dne 15. října 1996, IJssel-Vliet, C-311/94, Recueil, s. I-5023, body 26 až 28).
- 62 Komise totiž musí podle čl. 88 odst. 3 ES ověřit, zda tyto podpory splňují všechny podmínky jejich slučitelnosti se společným trhem. To připomíná článek 3 nařízení č. 1177/2002, který výslovně stanoví, že článek 88 ES a nařízení č. 659/1999 se použijí na dotčené podpory.
- 63 Ze všech těchto úvah týkajících se pravomoci Komise vyplývá, že na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, Komise byla v projednávaném případě oprávněna posoudit slučitelnost oznámeného opatření se společným trhem a žádná právní norma jí nebránila opírat se o nařízení č. 794/2004.
- 64 Co se týče zpochybnění kvalifikace oznámeného opatření jako nové podpory, je třeba připomenout, že se rozsah pojmu „změna existující podpory“ vymezuje s ohledem na právní základ, z něhož vychází stávající režim podpor (rozsudek Soudního dvora ze

dne 27. března 1984, Komise v. Itálie, 169/82, Recueil, s. 1603, body 9 a 10, a rozsudek Tribunálu ze dne 30. ledna 2002, Keller a Keller Meccanica v. Komise).

- ⁶⁵ V projednávaném případě zákon č. 350/2003, který stanoví, že původní rozpočet režimu podpor činil 10 milionů eur, byl součástí podkladů, které Italská republika předložila Komisi k přezkumu v rámci řízení, které vedlo k rozhodnutí o schválení z roku 2004. Z toho vyplývá, že přijetí zákona č. 244/2007, který stanovil, že režim z roku 2004 je třeba doplnit o dalších 10 milionů eur, skutečně vedlo ke kvalifikaci oznámeného opatření jako nové podpory ve smyslu judikatury.
- ⁶⁶ Pro úplnost se připomíná, že předpoklad, na němž je založena výtky žalobkyně, a to že hospodářská soutěž nemohla být v okamžiku poskytnutí podpory narušena, jelikož dopad na hospodářskou soutěž nastal již v okamžiku uzavření smluv v roce 2005 (viz bod 50 výše), je nesprávný, jak již bylo uvedeno v bodech 36 až 38 výše.
- ⁶⁷ Konečně argument žalobkyně, podle něhož oznámené opatření nelze považovat za novou podporu, jelikož představuje přímý důsledek nařízení č. 502/2004, které prodloužilo platnost nařízení č. 1177/2002 a vyvolalo potřebu refinancování režimu z roku 2004, je irelevantní. Ačkoli nařízení č. 502/2004 prodloužilo platnost nařízení č. 1177/2002, nezavedlo žádnou výjimku z povinnosti oznámit změny podpor tak, jak stanoví čl. 88 odst. 3 ES a článek 3 nařízení č. 1177/2002.
- ⁶⁸ Z výše uvedeného vyplývá, že je třeba rovněž zamítnout druhý žalobní důvod jako neopodstatněný.

Ke třetímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z irelevance doporučení OŘS

Argumenty účastnic řízení

⁶⁹ Žalobkyně v podstatě uvádí, že napadené rozhodnutí je nesprávné, jelikož nesprávně stanovilo, že doporučení OŘS ze dne 20. června 2005 brání schválení oznámeného opatření. Postoj zaujatý Komisí v napadeném rozhodnutí totiž vede k použití doporučení OŘS ze dne 20. června 2005 se zpětnou účinností na smlouvy podepsané před 31. březnem 2005, u nichž signatáři legitimně očekávali, že se na ně použije nařízení č. 1177/2002. Doporučení OŘS ze dne 20. června 2005 však nemělo hrát při přezkumu oznámeného opatření Komisí žádnou úlohu.

⁷⁰ Komise navrhuje zamítnout žalobní důvod.

Závěry Tribunálu

⁷¹ Je třeba konstatovat, že z bodu 26 odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že se Komise domnívala, že oznámené opatření je neslučitelné se společným trhem, protože zaprvé platnost nařízení č. 1177/2002 skončila a zadruhé neexistuje další právní základ, na němž by rozhodnutí o slučitelnosti mohlo být založeno.

⁷² V bodě 37 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise, v odpovědi na argument Italské republiky uvedený v bodě 35 odůvodnění napadeného rozhodnutí, uvedla, že Společenství informovalo WTO dne 20. července 2005 o skutečnosti, že platnost

nařízení č. 1177/2002 skončila dne 31. března 2005, a že členské státy již tedy nemohou poskytnout podpory na základě uvedeného nařízení. Komise dospěla v tomto ohledu k závěru, že toto sdělení představuje závazek Společenství vůči WTO již nepoužít nařízení č. 1177/2002.

- 73 Bod 26 odůvodnění ve spojení s bodem 37 odůvodnění napadeného rozhodnutí tedy odhaluje, že se Komise v tomto rozhodnutí domnívala, že případné schválení oznámeného opatření by bylo jak neslučitelné se společným trhem, tak i v rozporu se závazky Společenství vůči WTO, přičemž závěr o neslučitelnosti oznámeného opatření se společným trhem je jiným a samostatným posouzením, které předchází posouzení, které se týká povinností Společenství vůči WTO.
- 74 Z toho vyplývá, že třetí žalobní důvod žalobkyně nemůže obstát.

Ke čtvrtému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z nedostatku odůvodnění

Argumenty účastnic řízení

- 75 Svým čtvrtým žalobním důvodem žalobkyně zaprvé uplatňuje, že bod 25 odůvodnění napadeného rozhodnutí je nedostatečně odůvodněn, jelikož „se dovolává obecně

neexistence právního základu, který umožňuje schválit [oznámené opatření] tím, že pouze odkazuje na skončení platnosti nařízení [č. 1177/2002] dne 31. března 2005“. Podle žalobkyně je toto nedostatečné odůvodnění spojeno s nedostatkem odůvodnění v rozsahu, v němž napadené rozhodnutí nepřezkoumává vztah mezi nařízením č. 1177/2002 a nařízením č. 794/2004 z pohledu jak cílů sledovaných Radou, tak i hierarchie právních norem.

⁷⁶ Ve své replice žalobkyně uvádí, že body 19 až 24 odůvodnění napadeného rozhodnutí jsou nedostatečně odůvodněny, jelikož nevysvětlují vztah ani mezi oznámeným opatřením a nařízením č. 1177/2002, ani mezi poskytnutím podpor a jejich dopadů na hospodářskou soutěž v roce 2005.

⁷⁷ Žalobkyně rovněž uvádí, že tvrzení Komise, podle nichž zaprvé nařízení č. 1177/2002 nepředstavovalo platný právní základ při přezkumu oznámeného opatření, zadruhé italská vláda neoznámila dotčené opatření, když nařízení č. 1177/2002 bylo platné, a zatřetí schválení oznámeného opatření by představovalo porušení mezinárodních závazků Společenství, nejsou odůvodněna.

⁷⁸ Komise uvádí, že z odůvodnění napadeného rozhodnutí jasně a jednoznačně vyplývají úvahy při posouzení oznámeného opatření. Krom toho má za to, že argumenty předložené žalobkyní v její replice jsou nepřijatelné, jelikož se týkají závěru Komise, podle něhož oznámené opatření představuje novou podporu. Žalobkyně tento aspekt napadeného rozhodnutí ve své žalobě nekritizovala.

Závěry Tribunálu

- 79 Úvodem je třeba zamítnout námitku nepřípustnosti vznesenou Komisí, jelikož žalobkyně výslovně ve své žalobě zpochybnila kvalifikaci oznámeného opatření jako nové podpory. Všechny argumenty předložené žalobkyní v rámci tohoto žalobního důvodu je tedy třeba považovat za přípustné.
- 80 Co se týče výtky směřující proti bodu 25 odůvodnění napadeného rozhodnutí, je třeba ji zamítnout jako neopodstatněnou. Odůvodnění Komise, pokud jde o právní rámec použitelný na oznámené opatření, jakož i jeho neslučitelnost se společným trhem, vyplývá dostatečně jasně z bodů 11 a 25 až 35 odůvodnění napadeného rozhodnutí.
- 81 Krom toho argumenty, podle nichž se napadené rozhodnutí nezabývá vztahem mezi nařízením č. 1177/2002 a oznámeným opatřením na straně jedné a nařízením č. 794/2004 na straně druhé, je třeba odmítnout jako nepodložené. Jak bylo konstatováno výše, Komise se v napadeném rozhodnutí domnívala, že nařízení č. 1177/2002 již není použitelné a není relevantní pro přezkum oznámeného opatření. S ohledem na citovanou judikaturu v bodě 28 výše, tedy Komise nemusela blíže vysvětlit svůj postoj ohledně vztahu mezi nařízením, které považovala v projednávaném případě za nepoužitelné, a pravidly, které zamýšlela použít.
- 82 Co se týče výtky týkající se údajného nedostatečného odůvodnění, které se týká vztahu mezi poskytnutím podpor a jejich dopady na hospodářskou soutěž v roce 2005, je třeba konstatovat, že touto výtkou žalobkyně zpochybňuje ve skutečnosti pouze kvalifikaci oznámeného opatření jako nové podpory, kterou provedla Komise. Jak bylo tedy konstatováno v bodech 63 až 66 výše, této výtce nelze vyhovět.
- 83 Konečně, co se týče tří výtek uvedených v bodě 77 výše, je třeba konstatovat, že s ohledem na body 26 a 34 odůvodnění napadeného rozhodnutí, dvě první výtky jsou zjevně neopodstatněné a třetí irrelevantní.

- 84 V bodech 26 a 34 odůvodnění napadeného rozhodnutí totiž Komise vysvětluje, že nařízení č. 1177/2002 již nebylo v okamžiku přijetí napadeného rozhodnutí platné a že judikatura citovaná italskou vládou v bodě 33 odůvodnění napadeného rozhodnutí nebyla relevantní pro rozhodnutí otázky o legitimním očekávání italských orgánů.
- 85 Co se týče poslední výtky, je třeba připomenout, že článek 1 napadeného rozhodnutí uvádí, že oznámené opatření nemůže být provedeno, jelikož není slučitelné se společným trhem. Jak vyplývá z bodu 26 odůvodnění napadeného rozhodnutí, Komise se neopírala o mezinárodní závazek Společenství, když dospěla k závěru, že oznámené opatření je neslučitelné se společným trhem. Z toho vyplývá, že by případný nedostatek odůvodnění rozporu mezi mezinárodním závazkem Společenství a oznámeným opatřením neměl žádný vliv na výrok napadeného rozhodnutí, a tato výtka musí být v důsledku toho prohlášena za neúčinnou.
- 86 Z výše uvedeného vyplývá, že čtvrtý žalobní důvod je třeba zamítnout v plném rozsahu.

K pátému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z porušení zásady řádné správy, zásady kontradiktornosti a z nedodržení práva na obhajobu

Argumenty účastnic řízení

- 87 Žalobkyně uvádí, že Komise tím, že nezohlednila její vyjádření během správního řízení (viz bod 11 výše), porušila zásadu řádné správy, zásadu kontradiktornosti a nedodržela její právo na obhajobu.

88 Komise navrhuje zamítnout tento žalobní důvod.

Závěry Tribunálu

89 Tribunál má za to, že Komise splnila své procesní povinnosti s ohledem na žalobkyni tím, že zveřejnila v červnu 2008 v *Úředním věstníku Evropské unie* své rozhodnutí zahájit řízení podle čl. 88 odst. 2 ES, a tím, že vyzvala zúčastněné strany, aby předložily své připomínky k oznámenému opatření ve lhůtě jednoho měsíce (viz v tomto smyslu rozsudek Falck a Acciaierie di Bolzano v. Komise, bod 35 výše, body 80 až 84). Z tohoto důvodu a s ohledem na svou první povinnost, která spočívala v přijetí rozhodnutí v přiměřené lhůtě vůči Italské republice, nemůže být Komise kritizována za to, že nezohlednila připomínky, které žalobkyně předložily více než tři měsíce po uplynutí uvedené lhůty.

90 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba učinit závěr, že pátý žalobní důvod není rovněž opodstatněný.

91 Z toho vyplývá, že žaloba musí být zamítnuta v plném rozsahu.

K nákladům řízení

92 Podle čl. 87 odst. 2 jednacího řádu se účastník řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a žalobkyně neměla ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedené uložit náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (osmý senát)

rozhodl takto:

- 1) **Žaloba se zamítá.**
- 2) **Společnosti Cantiere navale De Poli SpA se ukládá náhrada nákladů řízení.**

Martins Ribeiro

Papasavvas

Wahl

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 3. února 2011.

Podpisy.